

UZMAN

Prof. Dr.
TURGAY BIÇER

turgay@turgaybicer.com

Neyi, niçin yaptığınızı bir düşünün. Aynı zamanda neyi, neden yapmadığınızı; yapamayacağınızı da bir düşünün. Altında neye, nasıl baktığınız yatar. Sizleri kısıtlayan şeylerle; sizlere engin ufuklar açan şey aslında burada saklı.

Paradigmaların paradigması

Paradigma, diğer bir deyişle “zihniyet ve bakış açısı”nın Frenkçesi. Bizim hayatımızı yöneten olgular. Mutluluklarımız, başarılarımız; nasıl bir dünya yaratacağımız, ilişkilerimiz nasıl bir zihniyete sahip olacağımızla doğru orantılı. Mutsuzsak, krizlerden kurtulamıyorsak, hayatı kendimize ve başkalarına zindan ediyorsak veya bunun tam zıttı bir hayatımız varsa onları belirleyen en önemli olgulardır paradigmlar.

Doğuştan getirmiyoruz bunları. Öğreniyoruz bir şekilde herkesten. Bazen hayal ederek biz karar veriyoruz ama bir şekilde öğreniyoruz ve daha sonra ya onların kölesi oluyoruz ya da efendisi...

Neyi, niçin yaptığınızı bir düşünün. Aynı zamanda neyi, neden yapmadığınızı; yapamayacağınızı da bir düşünün. Altında neye, nasıl baktığınız yatar. Sizleri kısıtlayan şeylerle; sizlere engin ufuklar açan şey aslında burada saklı. Bunların neler olduklarını; hatta olmadıklarını öğrenerek kendinize ve çevrenize yeni ufuklar kazandırabilirsiniz.

Örneğin; uçak seyahatlerimde beni etkileyen şey, uçak türbülansa girdiğinde yetişkinlerin çoğu kaskatı kesilirken çocukların bununla eğlendikleridir. Aynı olaya karşı iki farklı tutum. Problem nerede? Çocukların olayı hala algılayamaması mı yoksa yetişkinlerin fazla duyarlı davrandığı mıdır? Bu algı sorununu başka düzlemlere taşırsak; örneğin, hayat mı zor yoksa biz mi kolaylaştırıyoruz? Her türlü zorlukta hayatı dolu dolu yaşayabilen insanlar var olduğuna göre acaba nerede hata, hatalar yapıyoruz?

Neye öyle bakarsak öyle görüneceğine göre, hala neden bakış açılarımızı bizi zenginleştirecek, değiştirecek, yüceltecek bir şekilde değiştirmiyoruz da korkularımızın, endişelerimizin bizleri yönetmesine razı olabiliyor; bunu da “hayatın bir gerçeği” olarak kabul ediyoruz. Ha-

yatın gerçeği ise kimin gerçeği olabiliyor ve bizleri neden etkisine alabiliyor. Ya da bizi sarıp sarmalamasına, kısıtlamasına nasıl izin verebiliyoruz?

“Derin olan kuyu değil, kısa olan ip”tir demiş bilge Konfıçyüs yüzyıllar önce... Bizim işimiz ipimizi uzatmak ve her türlü kuyudan su çekebilecek duruma gelebilmemizdir. Yani kapasitemizi artırırsak neler yapabileceğimizi herkese gösterebiliriz de ama kapasite artışı yapabilmek için insanın hayatının merkezine, öğrenmeyi alması gerekmez mi?

Öğrenmekten bu kadar korkar, okumayı küçümser, düşünmeyi boş bir iş (bakış açısı, zihniyet) kabul edersek, bize bir şeyler öğretmek isteyenleri insan yerine koymazsak peki nasıl geliştirebiliriz? Okul deyince “tost ve test arasına sıkışmak”; işsizlik, mesleksizlik gelince, işin zevki, öğrenmesi, merak duygusundan yoksunluğu olunca hayata dair nasıl bir zihniyet geliştirebiliriz ki?

Paradigma; zihniyet ve bakış açısı geliştirebilmek için öğrenmenin tüm unsurları eksiksiz olmak zorunda. Merak etmek, ilgi duymak, insanı bilmeye; araştırmaya, sorgulamaya götürür. Sorgulama ise insanı geliştirir, kendisi yapar; insanın hayata dair bir duruş geliştirmesine yardımcı olur. Kolay değildir bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olmak. Emek, bilgi, sabır, çaba gerektirir. Sorunlar yaşıyorsak -ki normaldir- sorunları değiştirmek yerine onlara bakış açılarımızı değiştirmemiz gerekiyor. Sorunları fırsatlara dönüştürmek için de karnımızı doyurmak dışında farklı beslenmeler yapmamız gerekiyor. Bizler beslendikçe doğal olarak başkalarını beslemeye başlayacağız...

Hayat mı pahalı yoksa bizler mi az kazanıyoruz? Acaba fakir bir ülke miyiz yoksa hala kendinin ve kaynaklarının farkında mı değiliz?

Ne dersiniz düşünmeye değer mi?